

21994A1223(05)

23.12.1994

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

L 336/40

SPORAZUM O UPORABI SANITARNIH IN FITOSANITARNIH UKREPOV**ČLANICE**

ponovno potrjujejo, da ne bi smeli preprečevati nobeni članici, da sprejme ali uveljavlja ukrepe, potrebne za zaščito življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin, pod pogojem, da se ti ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil samovoljno ali neutemeljeno diskriminacijo med članicami, kjer prevladujejo enaki pogoji, ali kot prikrita omejitev mednarodne trgovine;

z željo izboljšati človekovo zdravje, zdravje živali in fitosanitarne razmere v vseh članicah;

ugotavljajo, da se sanitarni in fitosanitarni ukrepi pogosto uporabljajo na podlagi dvostranskih sporazumov ali protokolov;

z željo vzpostaviti mnogostranski okvir pravil in disciplin za vodenje razvoja, sprejetja in izvajanja sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, da bi zmanjšali njihove negativne posledice na trgovino na najmanjšo možno mero;

ob spoznanju pomembnega prispevka, ki ga lahko v tem pogledu dajo mednarodni standardi, smernice in priporočila;

z željo, da bi pospešili uporabo usklajenih sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov med članicami, ki temeljijo na mednarodnih standardih, smernicah in priporočilih, ki so jih razvile ustrezne mednarodne organizacije, vključno s Komisijo za Codex Alimentarius, Mednarodnim uradom za kužne bolezni živali in ustreznimi mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, ki delujejo v okviru Konvencije o mednarodnem varstvu rastlin, ne da bi zahtevali, da članice spremenijo ustrezno raven zaščite življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;

ob spoznanju, da lahko članice države v razvoju pri izpolnjevanju sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov članic uvoznic naletijo na posebne težave ter, kot posledica tega, na težave pri dostopu na trge, pa tudi pri oblikovanju in uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov na svojih ozemljih, ter z željo, da jim pri teh prizadevanjih pomagajo;

z željo, da zato pripravijo pravila za uporabo določb GATT 1994, ki se nanašajo na uporabo sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov, zlasti določb člena XX (b) ⁽¹⁾,

SE SPORAZUMEJO, KAKOR SLEDI:

Člen 1**Splošne določbe**

1. Ta sporazum velja za vse sanitarne in fitosanitarne ukrepe, ki lahko posredno ali neposredno vplivajo na mednarodno trgovino. Taki ukrepi se določajo in uporabljajo v skladu z določbami tega sporazuma.

2. Za namene tega sporazuma se uporabljajo definicije, določene v Prilogi A.

3. Priloge so sestavni del tega sporazuma.

4. Nič v tem sporazumu ne vpliva na pravice članic po Sporazumu o tehničnih ovirah v trgovini v zvezi z ukrepi, ki niso predmet tega sporazuma.

Člen 2**Temeljne pravice in obveznosti**

1. Članice imajo pravico sprejeti sanitarne in fitosanitarne ukrepe, ki so potrebni za varstvo življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin, pod pogojem, da ti ukrepi niso v nasprotju z določbami tega sporazuma.

2. Članice zagotovijo, da se katerikoli sanitarni ali fitosanitarni ukrep uporablja v mejah, potrebnih za varstvo življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin, da temelji na znanstvenih načelih ter se ne ohranja brez zadovoljivih znanstvenih dokazov, kakor je določeno v odstavku 7 člena 5.

3. Članice zagotovijo, da sanitarni in fitosanitarni ukrepi ne povzročajo samovoljne ali neutemeljene diskriminacije med

⁽¹⁾ V tem sporazumu sklicevanje na člen XX (b) vključuje tudi uvod k temu členu.

članicami, kadar prevladujejo enaki ali podobni pogoji, vključno med njihovim ozemljem in ozemljem drugih članic. Sanitarni in fitosanitarni ukrepi se ne smejo uporabljati tako, da bi prikrito omejevali mednarodno trgovino.

4. Za sanitarne ali fitosanitarne ukrepe, ki so v skladu z ustreznimi določbami tega sporazuma, se domneva, da so v skladu z obveznostmi članic po določbah GATT 1994, ki se nanašajo na uporabo sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov, zlasti določb člena XX (b).

Člen 3

Usklajevanje

1. Da bi sanitarne in fitosanitarne ukrepe uskladili na čim širši osnovi, članice svoje sanitarne in fitosanitarne ukrepe pripravijo na podlagi mednarodnih standardov, smernic ali priporočil, kadar so na voljo, če ni v tem sporazumu drugače določeno, zlasti v odstavku 3.

2. Domneva se, da so sanitarni in fitosanitarni ukrepi, potrebni za varstvo življenja in zdravja ljudi, živali in rastlin, ki so usklajeni z mednarodnimi standardi, smernicami ali priporočili, v skladu z ustreznimi določbami tega sporazuma in GATT 1994.

3. Članice smejo uvajati ali ohranjati sanitarne ali fitosanitarne ukrepe, ki pomenijo višjo raven sanitarnega ali fitosanitarnega varstva, kot bi bila dosežena z ukrepi, ki temeljijo na ustreznih mednarodnih standardih, smernicah in priporočilih, če je to znanstveno utemeljeno ali kot posledica ravni sanitarnega ali fitosanitarnega varstva, o katerem članica presoja kot o ustreznem v skladu z ustreznimi določbami odstavkov od 1 do 8 člena 5 ⁽¹⁾. Ne glede na omenjeno pa vsi ukrepi, ki imajo za posledico tako raven sanitarnega ali fitosanitarnega varstva, ki je drugačno od doseženega z ukrepi, ki temeljijo na mednarodnih standardih,

⁽¹⁾ Za namene odstavka 3 člena 3 obstaja znanstvena utemeljitev, če na podlagi preučitve in ovrednotenja vseh razpoložljivih znanstvenih informacij v skladu z ustreznimi določbami tega sporazuma članica ugotovi, da ustrezni mednarodni standardi, smernice ali priporočila niso zadostni za doseganje ustreznih ravni sanitarnega in fitosanitarnega varstva.

smernicah ali priporočilih, ne smejo biti v nasprotju s katerokoli drugo določbo tega sporazuma.

4. Članice v mejah svojih sredstev v polni meri sodelujejo v ustreznih mednarodnih organizacijah in njihovih podrejenih telesih, zlasti v Komisiji za Codex Alimentarius, Mednarodnem uradu za kužne bolezni živali ter v mednarodnih in regionalnih organizacijah, ki delujejo v okviru Mednarodne konvencije o varstvu rastlin, in v teh organizacijah pospešujejo razvoj in redno pregledujejo standarde, smernice in priporočila v zvezi z vsemi vidiki sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov.

5. Odbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe iz odstavkov 1 in 4 člena 12 (v nadaljnjem besedilu sporazuma Odbor), pripravi postopek za spremljanje procesa mednarodnega usklajevanja in ta prizadevanja usklajuje z ustreznimi mednarodnimi organizacijami.

Člen 4

Enakovrednost

1. Članice sprejmejo vse sanitarne in fitosanitarne ukrepe drugih članic kot enakovredne, četudi se ti ukrepi razlikujejo od njihovih ali od ukrepov, ki jih uporabljajo druge članice, ki trgujejo z enakim proizvodom, če članica izvoznica objektivno dokaže članici uvoznici, da njeni ukrepi dosegajo ustrezno raven sanitarnega in fitosanitarnega varstva članice uvoznice. V ta namen se članici uvoznici na njeno zahtevo omogoči ustrezen dostop zaradi pregleda, preskušanja in drugih ustreznih postopkov.

2. Članice se na zahtevo posvetujejo z namenom, da se dosežejo dvostranski in večstranski sporazumi o priznanju enakovrednosti določenih sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov.

Člen 5

Presoja tveganja in določitev ustreznih ravni sanitarnega ali fitosanitarnega varstva

1. Članice zagotovijo, da njihovi sanitarni ali fitosanitarni ukrepi temeljijo na presoji, ki ustreza okoliščinam tveganja za življenje ali zdravje ljudi, živali ali rastlin ob upoštevanju tehničnih postopkov za presajo tveganj, ki so jih razvile ustrezne mednarodne organizacije.

2. Pri presoji tveganj članice upoštevajo razpoložljive znanstvene dokaze, ustrezne postopke in načine proizvodnje, ustrezen pregled, metode vzorčenja in preskušanja, razširjenost določenih bolezni ali škodljivcev, obstoj območij brez škodljivcev in območij brez bolezni, ustrezne ekološke razmere in razmere okolja ter karanteno ali druge oblike zdravljenja.

3. Pri presoji tveganja za življenje ali zdravje živali ali rastlin in pri določitvi ukrepa, ki se bo uporabil za doseganje ustrezne ravni sanitarnega ali fitosanitarnega varstva pred takimi tveganji, članice upoštevajo kot ustrezne gospodarske dejavnike: možno škodo v smislu izpada proizvodnje ali prodaje ob vnosu, obstoju ali širjenju škodljivcev ali bolezni; stroške nadzora ali iztrebljanja na ozemlju članice uvoznice ter relativno stroškovno učinkovitost drugih možnih pristopov k omejevanju tveganj.

4. Pri določanju ustrezne ravni sanitarnega in fitosanitarnega varstva bi članice morale upoštevati, da je cilj zmanjšanje negativnih posledic za trgovino.

5. Z namenom doseganja usklajenega izvajanja zasnove ustrezne ravni sanitarnega ali fitosanitarnega varstva pred tveganji za človekovo življenje ali zdravje ali za življenje in zdravje živali in rastlin, se vsaka članica izogiba samovoljnemu ali neutemeljenemu razlikovanju na ravneh, za katere meni, da so v različnih razmerah ustrezne, če je posledica takega razlikovanja diskriminacija ali prikrito omejevanje mednarodne trgovine. Članice v Odboru sodelujejo v skladu z odstavki 1, 2 in 3 člena 12, da pripravijo smernice za pospeševanje praktičnega izvajanja te določbe. Pri pripravi smernic Odbor upošteva vse pomembne dejavnike, vključno z izjemno naravo tveganj za človekovo zdravje, ki so jim ljudje prostovoljno izpostavljeni.

6. Brez vpliva na odstavek 2 člena 3 morajo članice pri določanju ali ohranjanju sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov za doseganje ustrezne ravni sanitarnega ali fitosanitarnega varstva zagotoviti, da taki ukrepi ne omejujejo trgovine bolj, kot je potrebno za doseganje ustrezne ravni sanitarnega in fitosanitarnega varstva ob upoštevanju tehnične in gospodarske izvedljivosti ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Za namene odstavka 6 člena 5 ukrep ne omejuje trgovine bolj, kot je potrebno, če obstaja še drug ukrep, ki je razumno na voljo in upošteva tehnično in gospodarsko izvedljivost, s katerim se lahko doseže ustrezna raven sanitarnega ali fitosanitarnega varstva in bistveno manj omejuje trgovina.

7. Kadar ustrezni znanstveni dokazi ne zadoščajo, članica lahko začasno sprejme sanitarne ali fitosanitarne ukrepe na podlagi razpoložljivih ustreznih informacij, vključno z informacijami ustreznih mednarodnih organizacij, kakor tudi na podlagi sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov, ki jih uporabljajo druge članice. V takih okoliščinah članica skuša pridobiti dodatne potrebne informacije za objektivnejšo presojo tveganja ter v razumnem obdobju preuči sanitarni ali fitosanitarni ukrep.

8. Kadar članica upravičeno meni, da določen sanitarni ali fitosanitarni ukrep, ki ga uvaja ali ohranja druga članica, ovira ali bi utegnil ovirati njen izvoz ter ne temelji na ustreznih mednarodnih standardih, smernicah ali priporočilih ali pa taki standardi, smernice ali priporočila ne obstajajo, lahko za tak sanitarni ali fitosanitarni ukrep zahteva pojasnilo, ki ga mora dati članica, ki ukrep ohranja.

Člen 6

Prilagajanje regionalnim razmeram, vključno z območji brez škodljivcev ali brez bolezni ter območji, kjer bolezni ali škodljivci niso močno razširjeni

1. Članice zagotovijo, da so njihovi sanitarni ali fitosanitarni ukrepi prilagojeni sanitarnim ali fitosanitarnim razmeram območja – bodisi celotne države, dela države ali vseh ali določenih delov več držav, iz katerih ima proizvod poreklo in katerim je namenjen. Pri presoji sanitarnih in fitosanitarnih značilnosti območja članice med drugim upoštevajo tudi raven razširjenosti določenih bolezni ali škodljivcev, obstoj programov zatiranja ali nadzora ter ustrezna merila ali smernice, ki jih utegnejo pripraviti ustrezne mednarodne organizacije.

2. Članice zlasti priznajo zasnovo območij brez bolezni ali brez škodljivcev ter območij, kjer škodljivci ali bolezni niso močno razširjeni. Določitev takih območij mora upoštevati dejavnike, kot so zemljepisne značilnosti, ekosistemi, epidemiološki nadzor ter učinkovitost sanitarnega ali fitosanitarnega nadzora.

3. Članice izvoznice, ki trdijo, da so določena območja na njihovih ozemljih brez bolezni ali brez škodljivcev ali območja, kjer bolezni ali škodljivci niso močno razširjeni, priskrbijo primerne

dokaze za objektivni dokaz članici uvoznici, da so taka območja brez bolezni in brez škodljivcev ali območja, kjer škodljivci ali bolezni niso močno razširjeni, ter da obstaja verjetnost, da bodo taka tudi ostala. V ta namen se članici uvoznici na zahtevo zagotovi ustrezen dostop zaradi pregleda, preskušanja in drugih ustreznih postopkov.

Člen 7

Preglednost

Članice uradno obvestijo o spremembah v sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepih ter priskrbijo informacije o sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepih v skladu z določbami Priloge B.

Člen 8

Postopki nadzora, pregleda in odobritve

Članice izpolnjujejo določbe Priloge C pri postopkih nadzora, pregleda in odobritve, vključno z državnimi sistemi za odobritev uporabe aditivov ali za določanje dovoljenih odstopanj ravni onesnaževalcev v hrani, pijačah ali krmi, ter drugače zagotovijo, da njihovi postopki niso v nasprotju z določbami tega sporazuma.

Člen 9

Tehnična pomoč

1. Članice soglašajo, da bodo omogočale zagotavljanje tehnične pomoči drugim članicam, zlasti članicam državam v razvoju, bodisi dvostransko ali prek ustreznih mednarodnih organizacij. Taka pomoč se med drugim lahko nudi na področju tehnoloških postopkov predelave, raziskav in infrastrukture, vključno z ustanovitvijo državnih izvršilnih organov ter je lahko v obliki svetovanja, kreditov, donacij in dotacij, vključno z namenom pridobivanja tehničnega strokovnega znanja in izkušenj, usposabljanja in opreme, ki tem državam omogočajo prilagajanje in ravnanje v skladu s sanitarnimi ali fitosanitarnimi ukrepi, potrebnimi za doseganje ustrezne ravni sanitarnega in fitosanitarnega varstva na izvoznih trgih.

2. Kadar so potrebna znatna vlaganja, da bi članica izvoznica država v razvoju lahko izpolnila sanitarne ali fitosanitarne zahteve članice uvoznice, mora slednja preučiti zagotovitev take tehnične pomoči, ki bo državi članici v razvoju omogočala, da ohrani in razširi svoje možnosti dostopa na trg za določen proizvod.

Člen 10

Posebna in različna obravnava

1. Pri pripravi in uporabi sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov članice upoštevajo posebne potrebe članic držav v razvoju ter še posebej najmanj razvitih držav članic.

2. Kadar ustrezna raven sanitarnega ali fitosanitarnega varstva omogoča postopno uvajanje novih sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov, je za proizvode, za katere se članice države v razvoju zanimajo, treba odobriti širše časovne okvire, tako da lahko ohranijo možnosti za izvoz.

3. Da bi zagotovili, da članice države v razvoju lahko izpolnjujejo določbe tega sporazuma, je Odbor pooblaščen, da takim državam na zahtevo v celoti ali delno odobri določene, časovno omejene, izjeme od obveznosti po tem sporazumu ob upoštevanju njihovih finančnih, trgovinskih in razvojnih potreb.

4. Članice bi morale spodbujati in omogočati dejavno sodelovanje članic držav v razvoju v ustreznih mednarodnih organizacijah.

Člen 11

Posvetovanja in reševanje sporov

1. Določbe členov XXII in XXIII GATT 1994, kakor so natančno opredeljene in uporabljene v Dogovoru o reševanju sporov, se uporabljajo pri posvetovanjih in reševanju sporov po tem sporazumu, če v dogovoru ni drugače določeno.

2. V sporu po tem sporazumu, ki vključuje znanstvena ali tehnična vprašanja mora ugotovitveni svet zaprositi za nasvet strokovnjake, ki jih izbere ob posvetovanju z udeleženci spora. V ta namen lahko ugotovitveni svet, kadar meni, da je primerno, ustanovi svetovalno tehnično skupino strokovnjakov ali se posvetuje z ustreznimi mednarodnimi organizacijami na zahtevo udeleženca spora ali na lastno pobudo.

3. Nič v tem sporazumu ne škoduje pravicam članic, ki ji imajo po drugih mednarodnih sporazumih, vključno s pravico, da se zatečejo k posredovanju ali k mehanizmu za reševanje sporov drugih mednarodnih organizacij ali organizacij, ustanovljenih po kateremkoli mednarodnem sporazumu.

Člen 12

Upravljanje

1. Ustanovi se Odbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe, ki zagotavlja reden forum za posvetovanja. Opravlja naloge, potrebne za izvajanje določb tega sporazuma in za uresničevanje njegovih ciljev, še posebej glede usklajevanja. Odbor svoje odločitve sprejema s konsenzom.

2. Odbor spodbuja in omogoča *ad hoc* posvetovanja ali pogajanja med članicami o določenih sanitarnih ali fitosanitarnih vprašanjih. Odbor spodbuja vse članice, da uporabljajo mednarodne standarde, smernice in priporočila ter tozadevno podpira tehnično posvetovanje in študij z namenom, da se okrepijo usklajevanje in povezovanje med mednarodnimi in državnimi sistemi ter pristopi za odobritev uporabe aditivov za živila ali za določitev dovoljenih odstopanj ravni pri onesnaževalcih v hrani, pijači ali krmi.

3. Odbor vzdržuje tesne stike z ustreznimi mednarodnimi organizacijami na področju sanitarnega in fitosanitarnega varstva, še posebej s Komisijo za Codex Alimentarius, Mednarodnim uradom za kužne bolezni živali in Sekretariatom Mednarodne konvencije o varstvu rastlin, da zagotovi najboljše možne znanstvene ali tehnične nasvete za uporabo tega sporazuma ter da se prepreči nepotrebno podvajanje naporov.

4. Odbor pripravi postopek za spremljanje procesa mednarodnega usklajevanja in uporabe mednarodnih standardov, smernic ali priporočil. V ta namen bi moral Odbor, v povezavi z ustreznimi mednarodnimi organizacijami, pripraviti seznam mednarodnih standardov, smernic ali priporočil, ki se nanašajo na sanitarne ali fitosanitarne ukrepe, za katere Odbor ugotavlja, da imajo velik vpliv na trgovino. Ta seznam bi moral vključevati navedbe članic o tistih mednarodnih standardih, smernicah ali priporočilih, ki jih uporabljajo kot pogoje za uvoz ali na podlagi katerih imajo uvoženi proizvodi, ki tem standardom ustrezajo, lahko dostop na njihove trge. V primerih, ko članica ne uporablja mednarodnega standarda, smernice ali priporočila kot pogoj za uvoz, bi morala navesti razloge za to, še zlasti, če meni, da standard ni dovolj strog, da bi zagotavljal ustrezno raven sanitarnega ali fitosanitarnega varstva. Če članica spremeni svoje stališče po navedbi uporabe standarda, smernice ali priporočila kot pogoja za uvoz, bi morala to spremembo pojasniti ter o tem

obvestiti Sekretariat in ustrezne mednarodne organizacije, če tako uradno obvestilo in pojasnilo ni dala v skladu s postopki v Prilogi B.

5. Da se prepreči nepotrebno podvajanje, se Odbor lahko odloči, če je to primerno, da uporabi informacije, pridobljene v postopkih, zlasti za uradno obvestilo, ki se uporabljajo v ustreznih mednarodnih organizacijah.

6. Na podlagi pobude ene od članic Odbor prek ustreznih poti povabi ustrezne mednarodne organizacije ali njihova podrejena telesa, da preučijo določene zadeve v zvezi z določenim standardom, smernico ali priporočilom, vključno s pojasnili, zakaj se ne uporabljajo, danimi v skladu z odstavkom 4.

7. V treh letih po začetku veljavnosti Sporazuma WTO Odbor pregleda njegovo delovanje in izvajanje, nato pa po potrebi. Kadar je to primerno, Odbor Svetu za trgovino z blagom lahko predloži predloge za dopolnitev besedila tega sporazuma, med drugim ob upoštevanju izkušenj, pridobljenih pri izvajanju sporazuma.

Člen 13

Izvajanje

Članice so po tem sporazumu v celoti odgovorne za spoštovanje vseh obveznosti, določenih v njem. Članice oblikujejo in izvajajo pozitivne ukrepe in mehanizme z namenom, da bi določbe tega sporazuma poleg osrednjih vladnih organov spoštovali tudi drugi. Članice sprejmejo take smiselne ukrepe, kot so jim na voljo in s katerimi se zagotovi, da se nevladni subjekti na njihovem ozemlju kakor tudi regionalni organi, katerih člani so določeni subjekti na njihovih ozemljih, ravna po ustreznih določbah tega sporazuma. Članice pa ne sprejmejo ukrepov, ki posredno ali neposredno učinkujejo tako, da zahtevajo od ali spodbujajo regionalne ali nevladne subjekte ali lokalne oblasti, da delujejo na način, ki ni v skladu z določbami tega sporazuma. Članice zagotovijo, da se zanešajo na storitve nevladnih subjektov za izvajanje sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov samo, če ti subjekti izpolnjujejo določbe tega sporazuma.

Člen 14

Končne določbe

Najmanj razvite države članice lahko odložijo uporabo določb tega sporazuma glede svojih sanitarnih ali fitosanitarnih ukrepov,

ki vplivajo na uvoz ali uvožene proizvode, za obdobje pet let od začetka veljavnosti Sporazuma WTO. Druge članice države v razvoju lahko za dve leti od začetka veljavnosti Sporazuma WTO odložijo uporabo določb tega sporazuma, razen odstavka 8

člena 5 in člena 7 glede na njihove obstoječe sanitarne ali fitosanitarne ukrepe, ki vplivajo na uvoz ali uvožene proizvode, kadar tako uporabo preprečuje pomanjkanje tehničnega strokovnega znanja, tehnične infrastrukture ali sredstev.

PRILOGA A

DEFINICIJE ⁽¹⁾

1. Sanitarni ali fitosanitarni ukrep – katerikoli ukrep, ki se uporabi:

- (a) za varstvo življenja ali zdravja živali ali rastlin na ozemlju članice pred tveganji zaradi vnosa, obstoja ali širjenja škodljivcev, bolezni in organizmov, ki prenašajo ali povzročajo bolezni;
- (b) za varstvo življenja ali zdravja ljudi ali živali na ozemlju članice pred tveganji, ki so posledica aditivov, onesnaževalcev, strupov ali organizmov, ki povzročajo bolezni, v hrani, pijači in krmi;
- (c) za varstvo življenja ali zdravja ljudi na ozemlju članice pred tveganji zaradi bolezni, ki jih prenašajo živali, rastline ali proizvodi iz njih, ali zaradi vnosa, obstoja ali širjenja škodljivcev; ali
- (d) za preprečevanje ali omejevanje druge škode zaradi vnosa, obstoja ali širjenja škodljivcev na ozemlju članice.

Sanitarni ali fitosanitarni ukrepi vključujejo vse ustrezne zakone, uredbe, predpise, zahteve in postopke, ki med drugim vključujejo merila za končni proizvod; postopke in metode proizvodnje; preskušanje, pregled, postopke izdaje certifikata in odobritve; karantenske obravnave vključno z ustreznimi zahtevami v zvezi s prevozom živali ali rastlin ali z materiali, potrebnimi za njihovo preživetje med prevozom; določbe o ustreznih statističnih metodah, postopke vzorčenja in načine presoje tveganja; zahteve v zvezi s pakiranjem in označevanjem, ki se nanašajo neposredno na varnost hrane.

2. Usklajevanje – vzpostavitev, priznavanje in uporaba skupnih sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov v različnih članicah.

3. Mednarodni standardi, smernice in priporočila

- (a) za varnost hrane, standardi, smernice in priporočila, ki jih je pripravila Komisija za Codex Alimentarius, ter se nanašajo na aditive za živila, veterinarska zdravila in ostanke pesticidov, onesnaževalce, analizne metode in metode vzorčenja ter kodekse in smernice za higienske pogoje;
- (b) za zdravje živali in zoonoze, standardi, smernice in priporočila, pripravljeni pod pokroviteljstvom Mednarodnega urada za kužne bolezni živali;
- (c) za zdravje rastlin, mednarodni standardi, smernice in priporočila, pripravljeni pod pokroviteljstvom Sekretariata Mednarodne konvencije o varstvu rastlin v sodelovanju z regionalnimi organizacijami, ki delujejo v okviru Mednarodne konvencije o varstvu rastlin; in

⁽¹⁾ Za namene teh definicij „žival“ vključuje ribe in divjad; „rastlina“ vključuje gozdove in prosto živeče rastlinske vrste; „škodljivci“ vključujejo plevel; in „onesnaževalci“ vključujejo pesticide in ostanke veterinarskih zdravil in tujkov.

- (d) za vprašanja, ki jih ne obravnavajo zgoraj navedene organizacije, ustrezni standardi, smernice in priporočila, ki jih razširjajo druge ustrezne mednarodne organizacije, katerih članstvo je dostopno vsem članicam, kakor jih določi Odbor.
4. *Presoja tveganja* – ocena verjetnosti vnosa, obstoja ali širjenja škodljivca ali bolezni na ozemlju članice uvoznice v skladu s sanitarnimi ali fitosanitarnimi ukrepi, ki bi se lahko uporabljali, ter s tem povezanimi možnimi biološkimi in gospodarskimi posledicami; ali ocena možnih škodljivih učinkov na zdravje človeka ali živali zaradi navzočnosti aditivov, onesnaževalcev, strupov ali organizmov, ki povzročajo bolezni v hrani, pijači ali krmi.
5. *Ustrezna raven sanitarnega in fitosanitarnega varstva* – raven varstva, za katero članica, ki uvaja sanitarni ali fitosanitarni ukrep za varstvo življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin na svojem ozemlju, meni, da je ustrezna.

OPOMBA: Številne članice to zasnovo omenjajo kot „sprejemljiva raven tveganja“.

6. *Območje brez škodljivcev ali brez bolezni* – območje celotne države, dela države ali vseh ali določenih delov več držav, kakor so ga določili pristojni organi, kjer se ne pojavljajo določeni škodljivci ali bolezni.

OPOMBA: Območje brez škodljivcev ali bolezni lahko obkroža, je obkroženo ali je poleg nekega območja – v delu države ali v geografskem območju, ki vključuje dele ali celote več držav – za katero se ve, da se je tam pojavila določena bolezen ali škodljivec, vendar se na njem izvajajo območni nadzorni ukrepi, kot je vzpostavitev varstvenih, nadzorovanih in vmesnih območij, ki bodo omejili ali zatrli določeno bolezen ali škodljivca.

7. *Območje, kjer škodljivci ali bolezni niso močno razširjeni* – območje celotne države, dela države ali vseh ali določenih delov več držav, kot so jih določile pristojne oblasti, kjer se je določena bolezen ali škodljivec pojavila na nizki stopnji, ter se na njem izvajajo učinkoviti ukrepi za obvladovanje, nadzor ali zatiranje.
-

PRILOGA B

PREGLEDNOST SANITARNIH IN FITOSANITARNIH PREDPISOV

Objava predpisov

1. Članice zagotovijo, da se vsi sprejeti sanitarni in fitosanitarni predpisi ⁽¹⁾ takoj objavijo na način, ki zainteresiranim članicam omogoča, da se z njimi seznanijo.
2. Razen v resnih okoliščinah, članice dopustijo razumno časovno obdobje med objavo sanitarnega ali fitosanitarnega predpisa in njegovim začetkom veljavnosti, da proizvajalcem v članicah izvoznih ter zlasti v članicah državah v razvoju omogočijo, da proizvode in načine proizvodnje prilagodijo zahtevam članice uvoznice.

Informacijske točke

3. Vsaka članica zagotovi obstoj ene informacijske točke, katere naloga je odgovoriti na vsa smiselna vprašanja zainteresiranih članic ter priskrbeti ustrezne dokumente o:
 - (a) katerih koli sanitarnih ali fitosanitarnih predpisih, sprejetih ali predlaganih na njenem ozemlju;
 - (b) katerih koli nadzornih postopkih ali postopkih pregleda, proizvodni ali karantenski obravnavi, postopkih odobritve dovoljenega odstopanja ravni pesticidov in aditivov za živila, ki se izvajajo na njenem ozemlju;
 - (c) postopkih presoje tveganj, dejavnikov, ki se upoštevajo, ter določitvi ustrezne ravni sanitarnega ali fitosanitarnega varstva;
 - (d) članstvu in sodelovanju članice ali ustreznih teles na ozemlju te države, v mednarodnih in regionalnih sanitarnih in fitosanitarnih organizacijah in sistemih, ter v dvostranskih in večstranskih sporazumih v delovnem področju tega sporazuma ter besedilih teh sporazumov in dogovorov.
4. Članice zagotovijo, da zainteresirane članice, ki zahtevajo kopije dokumentov, te tudi dobijo po isti ceni (če so v prodaji), v katero niso vključeni stroški pošiljanja, kot državljani članice ⁽²⁾.

Postopki notifikacije

5. Kadar nek mednarodni standard, smernica ali priporočilo ne obstaja ali pa vsebina predlaganega sanitarnega ali fitosanitarnega predpisa v pretežni meri ni enaka mednarodnemu standardu, smernici ali priporočilu, lahko pa pomembno vpliva na trgovino drugih članic, članice:
 - (a) objavijo obvestilo na začetni stopnji, tako da zainteresiranim članicam omogočijo, da se seznanijo s predlogom za uvedbo določenega predpisa;
 - (b) prek Sekretariata obvestijo druge članice o proizvodih, ki jih bo predpis vključeval, skupaj s kratko navedbo namena in utemeljitve predlaganega predpisa. Take notifikacije morajo biti opravljene na začetni stopnji, ko je še mogoče uvesti spremembe in upoštevati pripombe;
 - (c) na zahtevo drugih članic priskrbijo kopije predlaganega predpisa in kadarkoli je mogoče, določijo dele, ki se po vsebini razlikujejo od mednarodnih standardov, smernic ali priporočil;
 - (d) brez diskriminacije drugim članicam dopustijo razumen čas za pisne pripombe, razpravo o teh pripombah na njihovo zahtevo ter upoštevajo pripombe in izide razprav.
6. Kadar za neko članico nastanejo ali pa utegnejo nastati resne težave v zvezi z varstvom zdravja, lahko ta članica po potrebi izpusti vse tiste stopnje, našteje v odstavku 5 te priloge, če:
 - (a) takoj prek Sekretariata obvesti druge članice o posebnem predpisu in v njem zajetih proizvodih s kratko navedbo namena in utemeljitve predpisa, vključno z naravo resne(-ih) težave/težav;
 - (b) na zahtevo zagotovi kopije predpisov drugim članicam;
 - (c) omogoči drugim članicam, da dajo pisne pripombe, na njihovo zahtevo razpravlja o teh pripombah ter upošteva pripombe in izide razprav.

⁽¹⁾ Sanitarni in fitosanitarni ukrepi v obliki zakonov, uredb ali pravilnikov, ki imajo splošno veljavo.

⁽²⁾ Če je v sporazumu sklic na „državljan“, se šteje, da ta izraz v primeru ločenega carinskega ozemlja članice WTO pomeni osebe, fizične ali pravne, s sedežem ali z dejansko in dejavno industrijsko ali trgovinsko dejavnostjo registrirano na tem carinskem ozemlju.

7. Notifikacije Sekretariatu so v angleškem, francoskem ali španskem jeziku.
8. Razvite države članice, če tako zahtevajo druge članice, priskrbijo kopije dokumentov, ali, če so ti obsežni, povzetke dokumentov, zajetih v določeni notifikaciji v angleškem, francoskem ali španskem jeziku.
9. Sekretariat takoj pošlje kopije notifikacij vsem članicam in zainteresiranim mednarodnim organizacijam ter opozori članice države v razvoju o kakršnih koli notifikacijah, ki se nanašajo na proizvode, ki so zanje še posebej zanimivi.
10. Članice določijo enoten osrednji vladni organ, ki je na državni ravni odgovoren za izvajanje določb v zvezi s postopki notifikacij v skladu z odstavki 5, 6, 7 in 8 te priloge.

Splošni pridržki

11. V tem sporazumu nič ni mogoče razlagati kot zahtevo:
 - (a) da se zagotovijo podrobnosti ali kopije osnutkov ali objava besedil v jeziku, ki ni jezik članice, razen kakor je določeno v odstavku 8 te priloge; ali
 - (b) da članice razkrijejo zaupne informacije, kar bi oviralo uveljavljanje sanitarne ali fitosanitarne zakonodaje ali bi posegalo v zakonite trgovinske interese določenih podjetij.
-

PRILOGA C

POSTOPKI NADZORA, PREGLEDA IN ODOBRITEVE ⁽¹⁾

1. Članice glede kateregakoli postopka, s katerim preverjajo in zagotavljajo izvajanje sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, zagotovijo, da:
 - (a) se ti postopki izvedejo in dokončajo brez nepotrebnih zamud in na način, ki ni manj ugoden za uvožene proizvode kot za enake domače proizvode;
 - (b) je običajno trajanje vsakega postopka objavljeno ali da se predvideno trajanje postopka sporoči prosilcu na njegovo zahtevo; ko prejme vlogo, pristojni organ takoj pregleda, ali je dokumentacija popolna, in prosilca natančno in v celoti obvesti o vseh pomanjkljivostih; pristojni organ čim prej natančno in v celoti prosilca obvesti o odločitvi v postopku, tako da ta po potrebi lahko ustrezno ukrepa; četudi ima vloga pomanjkljivosti, pristojni organ, kolikor je izvedljivo, nadaljuje s postopkom, če prosilec tako zahteva, ter na njegovo zahtevo prosilca obvesti o fazi postopka, vsako zamudo pa pojasni;
 - (c) se zahteve po informacijah omejujejo na kolikor je potrebno za ustrezne postopke nadzora, pregleda in odobritve, vključno z odobritvijo uporabe aditivov ali z določitvijo dovoljenega odstopanja ravni onesnaževalcev v hrani, pijači ali krmi;
 - (d) se spoštuje zaupnost informacij o uvoženih proizvodih, ki izhajajo ali pa se dajejo v zvezi nadzorom, pregledom ali odobritvijo na način, ki ni manj ugoden kot za domače proizvode in varuje zakonite trgovske interese;
 - (e) so vse zahteve za nadzor, pregled in odobritev posameznih vzorcev proizvodov omejene na kar je smiselno in potrebno;
 - (f) so vse pristojbine za postopke za uvožene proizvode pravične v primerjavi s kakršnimi koli pristojbinami, ki se zaračunavajo za enake domače proizvode ali za proizvode s poreklom iz neke druge članice, ter ne smejo biti višje od dejanskih stroškov storitve;
 - (g) bi se pri določanju kraja objektov in naprav uporabljenih v postopkih, ter pri izbiri vzorcev uvoženih proizvodov uporabljala enaka merila kot za domače proizvode, tako da bi kar najbolj zmanjšali težave prosilcev, uvoznikov, izvoznikov ali njihovih zastopnikov;
 - (h) kadarkoli se spremenijo specifikacije proizvoda po nadzoru in pregledu ob upoštevanju veljavnih predpisov, se postopek za spremenjeni proizvod omeji na kar je potrebno za presojo, ali obstaja primerno zaupanje, da proizvod še vedno ustreza določenim predpisom; in
 - (i) obstaja postopek za obravnavo pritožb v zvezi z uporabo teh postopkov ter za ustrezno ukrepanje, če je pritožba upravičena.

Če ima članica uvoznica sistem za odobravanje uporabe aditivov za živila ali določitev mejnih vrednosti dovoljenega odstopanja ravni onesnaževalcev v hrani, pijači ali krmi, ki prepoveduje ali omejuje proizvodom, ki take odobritve nimajo, dostop na njen domači trg, mora članica uvoznica preučiti možnost uporabe ustreznega mednarodnega standarda kot podlage za dostop do sprejetja končne odločitve.
2. Če sanitarni ali fitosanitarni ukrep določa nadzor na ravni proizvodnje, članica, na ozemlju katere proizvodnja poteka, zagotovi potrebno pomoč, da omogoči nadzor in delo nadzornih organov.
3. Nič v tem sporazumu članicam ne preprečuje, da na svojem ozemlju opravljajo smiselni pregled.

⁽¹⁾ Postopki nadzora, pregleda in odobritve med drugim vključujejo tudi postopke vzorčenja, preskušanja in izdaje potrdil.